

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА У ФОКУСІ ІННОВАЦІЙ: ВІД ДОСВІДУ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ

Збірник матеріалів циклу
Міжнародних науково-
практичних семінарів

УДК811.161.2'243(0-63)

A 3-415

Редакційна колегія:

Ключковська І. М. (к. пед. н.)

Козловська І. М. (д. пед. н.)

Трумко О. М. (к. філол. н.)

Швець Г. Д. (к. філол. н.)

Українська мова як іноземна у фокусі інновацій: від досвіду до впровадження: Збірник матеріалів циклу Міжнародних науково-практичних семінарів, Львів, 2019. – Львів, 2019. – 135 с.
URL: <http://miok.lviv.ua/wp-content/uploads/2019/12/Збірник-тез.pdf>

До збірника увійшли матеріали циклу Міжнародних науково-практичних семінарів «Українська мова як іноземна у фокусі інновацій: від досвіду до впровадження» (Львів, 2019). Об'єктом наукового обговорення стали питання методики викладання української мови як іноземної, сертифікації, організації навчального процесу в українознавчих осередках світу та інновацій у навчальні. Збірник призначений для широкого кола науковців, аспірантів, студентів і викладачів.

Відповідальна за випуск: Ірина Ключковська

Комп'ютерна верстка: Ірина Побран

Літературна редакція: Оксана Галайчук, Оксана Горда, Наталія Мартинишин, Олена Мицько, Ольга Руснак

Відповідальність за зміст несуть автори. Точки зору авторів публікацій можуть не збігатися з поглядами редакційної колегії.

Міжнародний інститут освіти, культури
та зв'язків з діаспорою

Руслана ЖАНГАЗІНОВА

ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В ЧУЖОМОВНІЙ АУДИТОРІЇ (ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ РІЗНИХ РІВНІВ ВОЛОДІННЯ МОВОЮ) 61

Ірина ЗБИР

УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА В КОРЕЇ: ДОСВІД, РОЗДУМИ, ПОГЛЯД У МАЙБУТНЄ 65

Ірина ЗОЗУЛЯ

СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ, ЩО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА РІВНЕВОМУ ПРИНЦИПІ ВИКЛАДАННЯ (ВІД А1 ДО С2) 69

Павло КОПОСОВ

СТАНОВЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ МОВЛЕННЕВО-КОМУНІКАТИВНОГО ПІДХОДУ ДО НАВЧАННЯ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ 75

Тетяна КОХНО

СЛОВНИКОВА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА У ФОРМУВАННІ УМІНЬ ПРОДУКТИВНОГО МОВЛЕННЕВОГО СПІЛКУВАННЯ 80

Ганна КРАЄВСЬКА

ТРЕНІНГ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ 83

Віра МЕЛЬНИК, Роман МЕЛЬНИК

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «КРАЇНОЗНАВСТВО» ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ 86

Людмила МИХНО

ТЕОНІМ БОГ В УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ДУМАХ 90

ня двомовності, тотальне використання у побуті російської мови, особливо в столиці України тощо. Досить часто корейські студенти, які навчаються в українських вузах чи проходять стажування у компаніях «Samsung», «LG», «KOTRA», Посольстві Республіки Корея в Україні та інших установах, перебувають під впливом двомовності, а іноді суржику, що став невід'ємним явищем мовної картини українського суспільства. Це прямо позначається на розвитку мовних навичок іноземних студентів та комунікативних здібностях.

Тому хотілося б привернути увагу МОН і МЗС України до роботи факультету українознавства в Корейському університеті іноземних мов Хангук та вирішення проблем з державними стипендіями, стажуванням, сертифікацією знань корейських студентів. Окремо треба наголосити на важливості ролі державних установ у впровадженні та здійсненні підтримки центрів українознавчих студій за кордоном, а також іноземних студентів, які обрали для вивчення українську мову. Необхідність прийняття на державному рівні системи чітко визначених за обсягом компетенцій та способів їх тестування впливає на підвищення престижності української мови у світі.

Корейський університет іноземних мов Хангук, а саме «FLEX Center», міг би стати центром сертифікації з української мови як іноземної не лише в Республіці Корея, а у всьому Далекосхідному регіоні. Це зумовило б розвиток факультету українознавства та просування української мови у світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Збір І. Український викладач і корейський студент – шлях до взаємопорозуміння та взаємодії: (методичні рекомендації) / Ірина Збір // Збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції «Українська мова у світі». – Львів : Національний університет «Львівська політехніка», 2018. – С. 104–120.
2. Збір І. Явище інтерференції як міждисциплінарна проблема: з досвіду викладання української мови в Кореї / Ірина Збір // Мова і суспільство. – 2018. – Вип. 9. – С. 21–30.

Ірина ЗОЗУЛЯ
(Вінниця, Україна)

СТВОРЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНЬСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ, ЩО ҐРУНТУЄТЬСЯ НА РІВНЕВОМУ ПРИНЦИПІ ВИКЛАДАННЯ (ВІД А1 до С2)

Щороку багато іноземців приїжджають в Україну, щоб здобути вищу освіту. Відповідно до міністерської програми усі 5 (чи 6) років іноземні студенти вивчають українську мову як іноземну. Цілком логічно, що після отримання диплома за спеціальністю, студенти можуть претендувати й на спеціальний міжнародний сертифікат про знання мови – від рівнів А1 до С2.

У всіх вищих навчальних закладах України є робоча програма з дисципліни «Українська мова (для іноземців)», що містить необхідний граматичний та лексичний матеріал, який іноземні студенти мають опанувати за період навчання в Україні. Кожен університет розробляє робочі плани з української мови як іноземної, використовуючи при цьому міністерський стандарт. Саме тому наразі актуальним є питання створення єдиної концепції вивчення української мови як іноземної, що буде ґрунтуватися на рівневному принципі викладання.

Що собою являтиме цей сертифікаційний іспит? Це тестування, яке складатиметься з 2 частин: письмової (граматика, письмо, слухання) та розмовної. Для кожного рівня розроблятимуться певні завдання та відповідні вимоги. Сертифікат видаватимуть українською та англійською мовами, він має відповідати всім міжнародним вимогам та стане офіційним підтвердженням рівня володіння українською мовою як іноземною за конкретними унормованими стандартами оцінювання [2].

На нашу думку, перед тим як впроваджувати у життя дані сертифікаційні рівні, необхідно внести зміни до єдиної міністерської робочої програми. Це потрібно для того, щоб усі іноземні студенти навчалися в Україні за схожою програмою. За таких умов

буде легше розробити ефективні завдання для проведення тестування зі знань української мови як іноземної.

Які переваги даного сертифікаційного іспиту? Він має на меті всебічно оцінити комунікативну компетенцію учасника тестування, перевіряючи всі основні мовні навички (аудіювання, читання, говоріння та письмо). Тестові завдання будуть складені в тому ж форматі, що і завдання, які виконують студенти в аудиторії. Це дасть кандидатам можливість максимально проявити себе й продемонструвати всі свої знання, не концентруючись на специфічних стратегіях і особливостях формату іспиту. У завданнях тесту будуть використовуватися реальні життєві ситуації, такі як: написання e-mail повідомлень, розуміння усної та письмової мови, участь у розмові (діалогічне мовлення, рольова гра) тощо.

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe): інтродуктивний (Breakthrough або A1), середній (Waystage або A2), рубіжний (Threshold або B1), просунутий (Vantage або B2), автономний (Effective Operational Proficiency або C1) і компетентний (Mastery або C2). Вони охоплюють проміжок від базового до практично бездоганного рівня володіння мовою. На них зорієнтовані навчальні посібники з будь-якої європейської мови, довідники, словники, тести [1].

Ми пропонуємо для визначення рівня володіння українською мовою як іноземною використовувати таку ж шкалу, як і для вивчення будь-якої іншої іноземної мови, наприклад, англійської. Хоча ми рекомендуємо до стандартної таблиці додати ще один показник – орієнтовний курс навчання іноземного студента, що вказуватиме на рівень володіння мовою відповідно до року навчання.

Рівні володіння іноземною мовою: глобальна шкала

Рівень володіння мовою	Де-скриптори	Курс навчання іноземного студента (орієнтовно)	Вимоги
Елементарний користувач	A1	Перший семестр підготовчого відділення	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти й вживати побутові повсякденні вирази, а також будувати елементарні речення з метою задоволення конкретних потреб; • може відрекомендуватись або представити когось; • може запитувати й відповідати на запитання про деякі деталі особистого життя, про людей, про речі тощо; • може взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно й чітко та готовий прийти на допомогу.
Елементарний користувач	A2	Другий семестр підготовчого відділення	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти ізольовані фрази та широко вживані вирази, необхідні для повсякденного спілкування у сферах особистого побуту, сімейного життя, здійснення покупок, місцевої географії, роботи;

			<ul style="list-style-type: none"> • може спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де потрібен простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми; • може описати простими мовними засобами вигляд свого оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб.
Незалежний користувач	B1	Незалежний користувач	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі й часто вживані на роботі, у навчанні, під час дозвілля тощо; • може вирішити більшість проблем під час перебування у країні, мова якої вивчається; • може просто й зв'язано висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів; • може описати досвід, події, сподівання, мрії тощо.
Незалежний користувач	B2	Третій-четвертий курси	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й дискусії за фахом; • може вільно спілкуватися з носіями мови;

			<ul style="list-style-type: none"> • може чітко, детально висловитись на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти.
Досвідчений користувач	C1	Магістра-тура	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти широкий спектр достатньо складних та об'ємних текстів і розпізнавати імпліцитне значення; • може висловлюватись швидко й спонтанно без помітних ускладнень, пов'язаних з пошуком засобів вираження; • може ефективно й гнучко користуватись мовою у суспільному житті, навчанні та роботі; • може чітко, логічно, детально висловлюватись на складні теми, демонструючи свідоме володіння граматичними структурами та зв'язними засобами висловлювання.
Досвідчений користувач	C2	Аспірантура	<ul style="list-style-type: none"> • може розуміти без утруднень практично все, що чує або читає;

			<ul style="list-style-type: none"> • може вилучити інформацію з різних усних чи письмових джерел, узагальнити її і зробити аргументований виклад у зв'язній формі; • може висловлюватись спонтанно, дуже швидко й точно, диференціюючи найтонші відтінки смислу в доволі складних ситуаціях.
--	--	--	--

Отже, ефективна реалізація Концепції мовної підготовки іноземців передбачає системний підхід: оновлення стандартів мовної освіти, навчально-методичної літератури, упровадження новітніх інформаційних технологій, удосконалення професійної майстерності викладачів, планомірне та цілеспрямоване керування мовною освітою, залучення громадських організацій до розв'язання проблем формування мовної культури. Вироблення єдиних державних вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною (Стандарт) зможе стати основою для організації й проведення сертифікаційного іспиту (Діагностика) і підставою для запровадження документа єдиного зразка (Сертифікат), що засвідчуватиме рівень володіння українською мовою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / Наук. ред. укр. видання д. пед. н., проф. С. Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Ушакова Н. І. Про відповідність програм з мовної підготовки іноземних студентів європейським компетенціям володіння іноземною мовою / Н. І. Ушакова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки : зб. наук. праць. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2009. – Вип. 14. – С. 224–234.